

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over internationalt arveskifte – kompetence, lovvalg og henvisning

Dødsboskiftelovens § 2, den nordiske dødsbokonvention og det ukodificerede domicilprincip

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 29 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Når et dødsbo har et internationalt element, skal tre spørgsmål holdes adskilt: om en dansk skifteret overhovedet kan behandle boet (kompetencen), hvilket lands ret der afgør arven (lovvalget), og hvordan boet forholder sig til et samtidigt skifte i udlandet. Kompetencen hviler på [dødsboskiftelovens § 2](#), hvor stk. 1 knytter bobehandlingen til afdødes hjemting efter [retsplejelovens §§ 235 og 236](#), mens stk. 2-4 – nyaffattet i 2014, hvor kompetencen blev flyttet fra Justitsministeriet til skifteretten – giver hjemmel til henvisningsskifte af aktiver, der ikke inddrages under en udenlandsk bobehandling. Lovvalget for selve arven er derimod ikke kodificeret i dansk ret uden for Norden og hviler på det internationalprivatretlige domicilprincip; i nordiske forhold gælder den nordiske dødsbokonvention, der blev revideret ved overenskomst af 1. juni 2012 med virkning fra 1. september 2015, mens EU-arveforordningen (650/2012) på grund af retsforbeholdet netop ikke finder anvendelse i Danmark.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Hovedreglen er hjemtingsprincippet: et dødsbo behandles i den retskreds, hvor afdøde havde hjemting, jf. dødsboskiftelovens § 2, stk. 1, jf. retsplejelovens §§ 235 og 236 – dvs. dér, hvor afdøde var processuel indlænding.
- 02** Danske statsborgere bosat i udlandet uden bopæl i Danmark, som ikke er undergivet bopælslandets domsmyndighed, har hjemting i København, jf. retsplejelovens § 236 – en snæver undtagelse, der forudsætter, at bopælslandet reelt ikke udøver domsmyndighed over den pågældende.
- 03** Havde afdøde ikke hjemting her i landet, kan et bo eller en del af det kun behandles her, hvis der er dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning kombineret med aktiver uden for et udenlandsk skifte, eller hvis der er aktiver i Danmark, som ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, jf. § 2, stk. 2.
- 04** Begge alternativer i § 2, stk. 2, forudsætter dokumentation for, at boet ikke er eller vil blive skiftet i bopælslandet, eller at et sådant skifte ikke omfatter de aktiver, der ønskes henvist – typisk i form af en erklæring fra myndighederne i det pågældende land.
- 05** Anmodning om henvisningsskifte indgives efter en fast trappestige i § 2, stk. 3: først skifteretten, hvor den faste ejendom eller aktiverne befinder sig, dernæst arvingernes bopælsretskreds, og i øvrige tilfælde Københavns Byret.

- 06** Anmodningen skal vedlægges samtykkeerklæring fra samtlige arvinger, jf. § 2, stk. 4, medmindre særlige omstændigheder gør samtykke umuligt – forarbejderne nævner ukendt opholdssted for en arving og chikanøs nægtelse af samtykke som eksempler.
- 07** Kompetencen til at henvise udenlandske boer blev ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 flyttet fra Justitsministeriet til skifteretten, uden at de materielle betingelser blev ændret.
- 08** Henvisning mellem danske retskredse efter § 2, stk. 5, sker ved kendelse og kræver, at behandlingen dér er væsentlig mere hensigtsmæssig; afgørelsen kan ikke indbringes for højere ret, jf. dødsboskiftelovens § 105, stk. 2 – men et afslag på henvisning kan kæres.
- 09** Ved tvivl om hjemtinget – institutionsophold, opretholdt bolig, flytning til eller fra udlandet – beror afgørelsen på en konkret vurdering af, om afdøde definitivt havde opgivet det tidligere hjem, jf. de oprindelige forarbejder til § 2.
- 10** Fællesbo efter førstafdøde ægtefælle kan efter en videreført skifteretspraksis skiftes her i landet, selv om afdøde havde hjemting i udlandet, hvis den efterlevende ægtefælle har eller inden skiftets begyndelse erhverver hjemting her.
- 11** Lovvalget for selve arven er ikke lovreguleret i dansk ret uden for Norden og afgøres efter det internationalprivatretnlige domicilprincip – afdødes domicil ved dødsfaldet, ikke statsborgerskabet, er tilknytningsmomentet.
- 12** I nordiske forhold henlægger den nordiske dødsbokonventions artikel 19 både bobehandlingen og lovvalget for skiftet til den kontraherende stat, hvor afdøde var bosat ved dødsfaldet, og bobehandlingen omfatter også boets formue i de øvrige nordiske lande.
- 13** Efter 2012-revisionen af den nordiske konvention kan arvelader vælge loven i en stat, hvor vedkommende er statsborger, jf. artikel 3, og der gælder en undtagelsesregel om "klart tættere tilknytning" i artikel 2, stk. 2.
- 14** EU-arveforordningen (650/2012), der bygger på afdødes sædvanlige opholdssted og indfører et europæisk arvebevis, finder ikke anvendelse i Danmark som følge af retsforbeholdet; danske skifteretter kan derfor hverken udstede eller lægge et europæisk arvebevis direkte til grund.
- 15** Boafgiftspligten er global, når afdøde havde hjemting her i landet, jf. boafgiftslovens § 9, stk. 1; ellers omfatter den kun fast ejendom med tilbehør og formue tilknyttet faste driftssteder her, jf. stk. 2, og ved henvist bo kun den del af formuen, der er omfattet af skiftet her, jf. stk. 3.
- 16** Havde afdøde hjemting i udlandet, og skiftes der ikke her, men udløses begrænset afgiftspligt efter § 9, stk. 2, har arvingerne selv pligt til at anmelde erhvervelserne til skifteretten i København senest 6 måneder efter, at de fik kendskab til arven, jf. boafgiftslovens § 10, stk. 3.
- 17** Skatteforvaltningen har ikke kompetence til at afgøre spørgsmål om boafgift og anmeldelsespligt – den ligger hos skifteretten efter dødsboskiftelovens § 80, stk. 1 – og bindende svar herom afvises.

18 Principperne i boafgiftslovens § 5 om arveafkald anvendes efter Skatterådets praksis også på afkald i dødsboer, der skiftes i udlandet, når de tids- og indholdsmæssige betingelser i øvrigt er opfyldt.

19 Dødsformodningsdom kan afsiges her i landet, selv om den bortblevnes sidste bopæl var i udlandet, men da kun med virkning for formue efterladt her, jf. bortblevnelseslovens § 8, stk. 2, litra b.

§ 1 Hjemtingsprincippet i dødsboskiftelovens § 2, stk. 1 – den internationale og den stedlige kompetence i én bestemmelse

Udgangspunktet er enkelt og fremgår af [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#):

Et dødsbo behandles i den retskreds, hvor afdøde havde hjemting, jf. retsplejelovens §§ 235 og 236. Skifte af uskiftet bo, mens en længstlevende ægtefælle er i live, sker ved den længstlevendes hjemting.

Bestemmelsen fastlægger på én gang den **internationale** og den **stedlige** kompetence. Er der ikke hjemting i nogen dansk retskreds, er der heller ikke dansk international skiftekompetence efter stk. 1. Hjemtinget afgøres efter de almindelige værnetingsregler: [retsplejelovens § 235, stk. 2](#) knytter hjemtinget til bopælen, [stk. 3](#) til opholdsstedet, hvis der ingen bopæl er, og [stk. 4](#) til den seneste bopæl eller det seneste opholdssted, hvis ingen af delene kendes. Hertil kommer det snævre særværneting i [retsplejelovens § 236](#) for danske statsborgere bosat i udlandet uden tillige at have bopæl i Danmark, og som ikke er undergivet bopælslandets domsmyndighed – de har hjemting i København.

De oprindelige forarbejder til § 2 forklarer koblingen udtrykkeligt:

Et dødsbo skal herefter behandles her i landet, såfremt afdøde ved dødsfaldet havde hjemting i Danmark og således var processuel indlænding. Derved svarer reglerne om international kompetence i skiftesager nøje til retsplejelovens regler om international kompetence i civile domssager.

Begrebet **processuel indlænding** er ikke defineret i loven, men forudsat i §§ 235-236. Forarbejderne til [boafgiftslovens § 9](#) – der bruger nøjagtig samme tilknytningskriterium – udtrykker det sådan, at en person anses for processuel indlænding, hvis vedkommende »på grund af bopæl eller ophold havde en stærkere eller lige så stærk tilknytning til Danmark som til udlandet«, med henvisning til [Betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer](#), side 132 f.

At hjemtinget kan give anledning til tvivl, forudses direkte i forarbejderne, som anviser en konkret helhedsvurdering ved institutionsophold:

Dette vil til eksempel kunne være tilfældet, hvor afdøde ved dødsfaldet var indlagt på hospital eller plejehjem i en anden retskreds end der, hvor afdøde utvivlsomt senest boede og havde sit hjemting. Havde afdøde definitivt opgivet et tidligere hjem, må der antages altid at være skifteværneting på institutionsstedet. I tilfælde, hvor en bolig med møbler m.v. er opretholdt et andet sted, må det tillægges betydning, om den afdøde ved dødsfaldet mere permanent havde forladt sin tidligere bolig og havde taget ophold (bopæl) af mere varig karakter på institutionen.

Forarbejderne henviser i den forbindelse til den hidtidige praksis i UfR 1937.641 Ø og UfR 1965.339. Vurderingen er altså den samme, uanset om tvisten står mellem to danske retskredse eller mellem Danmark og udlandet – og det er netop denne bopælsbedømmelse, Højesteret foretog i **Sag 158/2018**, jf. nedenfor.

Endelig indeholder forarbejderne en vigtig, ulovbestemt udvidelse for fællesboer:

Den hidtidige skifteretspraksis, hvorefter skifte af et fællesbo i visse tilfælde kan ske her i landet, selv om afdøde havde hjemting i udlandet, forudsættes imidlertid opretholdt. Fællesboet kan således skiftes her i landet, hvis den efterlevende ægtefælle har hjemting her ved dødsfaldet eller inden skiftets begyndelse erhverver hjemting her, jf. herved Justitsministeriets skrivelser nr. 205 af 6. maj 1913 og nr. 169 af 6. juni 1933.

Denne praksis er en selvstændig kompetencegrundlag ved siden af § 2 og bør ikke forveksles med henvisningsskiftet i stk. 2-4. Om selve fællesboskiftets gennemførelse ved skifteretten se fx **BS-2055/2008-OLR**, hvor Østre Landsret stadfæstede skifterettens beslutning om at fremme et fællesboskifte.

LOV

Boafgiftsloven § 9, stk. 1

Dødsboskifteloven § 2, stk. 1

Retsplejeloven § 235, stk. 2-4

Retsplejeloven § 236

PRAKSIS **Højesteret** · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention 15.11.2019

Landsretten · Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller 28.08.2008

Henvisningsskiftet i § 2, stk. 2 – to alternative indgange, ét fælles krav om aktiver uden for det udenlandske skifte

Havde afdøde ikke hjemting her i landet, er hovedreglen, at der ikke skiftes her. [Dødsboskiftelovens § 2, stk. 2](#), åbner dog for et **henvisningsskifte** af hele boet eller en del af det:

Havde afdøde ikke hjemting her i landet, kan boet eller en del af dette behandles ved en dansk skifteret, hvis

- 1. afdøde havde dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning til Danmark og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, eller*
- 2. afdøde efterlader sig aktiver i Danmark, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.*

De to alternativer er kumulativt opbyggede hver for sig, men indbyrdes selvstændige:

	Krav om tilknytning	Krav om aktivernes placering	Fælles krav
§ 2, stk. 2, nr. 1	Dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning	Aktiverne behøver ikke være i Danmark	Aktiverne inddrages ikke under en bobehandling i udlandet
§ 2, stk. 2, nr. 2	Ingen tilknytning kræves	Aktiverne skal være i Danmark	Aktiverne inddrages ikke under en bobehandling i udlandet

Forarbejderne til den oprindelige bestemmelse præciserer, hvad »anden særlig tilknytning« dækker:

En anden særlig tilknytning end indfødsret vil f.eks. kunne bestå i, at afdøde ved naturalisation eller ved ægteskab har mistet en tidligere dansk indfødsret eller efter omstændighederne blot i, at den afdøde efterlader sig arvinger her i landet.

Begrundelsen for nr. 2 er rent praktisk og hviler på en iagttagelse af, hvordan udenlandske skifter faktisk fungerer:

Ikke sjældent omfatter et skifte i udlandet alene de aktiver, der befinder sig i det pågældende land. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, skal ses i lyset heraf. Muligheden for henvisning er således nødvendig for så vidt angår aktiver, der befinder sig her i landet, alene som følge af at disse ikke inddrages under et skifte i udlandet. Under disse omstændigheder forudsættes ingen anden tilknytning til Danmark.

Bemærkningerne til nyaffattelsen i 2014 skærper det **bevismæssige** krav og gør det til den anmodendes ansvar:

En behandling af boet i Danmark forudsætter således, at dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret, og at der ikke skiftes i afdødes bopælsland, eller at et eventuelt skifte i afdødes bopælsland ikke omfatter de aktiver, der ønskes henvist til behandling ved en dansk skifteret. Den, der anmoder om behandling af dødsboet i Danmark, vil derfor skulle indsende dokumentation for, at boet efter afdøde ikke er eller vil blive skiftet i afdødes bopælsland, f.eks. i form af en erklæring fra myndighederne i det pågældende land.

At denne dokumentationsvurdering er *judiciel* og ikke administrativ, blev allerede forudsat i de oprindelige forarbejder (»Hvorvidt dette er tilfældet er et judicielt spørgsmål, der vil kunne indbringes for skifteretten«) – og er efter 2014-reformen en selvfølge, fordi skifteretten selv træffer afgørelsen.

Henvisningsskiftet forekommer i praksis navnlig, hvor afdøde havde fast ejendom eller bankkonti i Danmark, mens boet i øvrigt behandles efter bopælslandets ret. Et illustrativt eksempel fra afgiftspraksis er [SKM2019.493.SR](#), hvor afdøde efter flere års bopæl i udlandet efterlod aktiver både i Danmark og i domicillandet: de danske aktiver blev omfattet af reglerne om henvisningsskifte og skiftet her, mens de øvrige aktiver blev skiftet i domicillandet.

LOV

DødsboskifteLovent § 2, stk. 2

2014-reformen: kompetencen flyttes fra Justitsministeriet til skifteretten

§ 3

Frem til 2014 var det Justitsministeriet, der traf afgørelse om henvisning af boer efter personer uden dansk hjemting. Den oprindelige § 2, stk. 2, var udformet som en ministeriel henvisningsbeføjelse, der efter forarbejderne skulle give »en formelig hjemmel« for en administrativ praksis, som allerede var gået »noget videre, end der er dækning for i ordlyden« af den tidligere skiftelovs § 87, 2. pkt.

Ved **lov nr. 737 af 25. juni 2014** (L 178, folketingsåret 2013-14 – se [lovforslaget på retsinformation](#)) blev § 2, stk. 2-4, nyaffattet. Bemærkningerne slår fast, at der er tale om en ren **kompetenceflytning**, ikke en materiel ændring:

Det foreslås, at sager om henvisning i dødsboer, hvor afdøde ikke havde bopæl i Danmark, fremover skal behandles af skifteretten frem for af Justitsministeriet.

Det foreslås, at der fortsat skal gælde de samme betingelser for at få et dødsbo henvist til behandling ved en dansk skifteret, som efter den nugældende bestemmelse, men at kompetencen til at tage stilling til, om et dødsbo kan henvises til behandling i Danmark, flyttes fra Justitsministeriet til skifteretten.

Reformen har tre praktiske konsekvenser, som er væsentlige, når ældre praksis skal læses:

•

Afgørelsen træffes nu af en **domstol** under skiftelovens processuelle rammer og ikke som en forvaltningsafgørelse; forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse og klage er dermed ikke længere de relevante.

- Prøvelsesadgangen er **kæreadgangen** efter [dødsboskiftelovens § 105, stk. 1](#), jf. retsplejelovens kæreregler – ikke administrativ rekurs.
- Afgørelser truffet før 1. juli 2014 er ministerielle henvisningsafgørelser og kan ikke uden videre bruges som præjudikater for skifterettens prøvelsesintensitet i dag.

Det er værd at bemærke, hvorfor flytningen var velbegrundet. Den administrative behandling af dødsborelaterede sager i Justitsministeriet gav i praksis anledning til betydelige forsinkelser. I ombudsmandssagen [Justitsministeriets sagsbehandlingstid i en sag om afståelse af arv](#) (j.nr. 2008-0384-600) gik der over 25 måneder, fra bobestyrerens ansøgning blev indgivet, til ministeriet traf afgørelse, og skifteretten måtte flere gange rykke ministeriet, fordi 2-årsfristen for skæringsdag efter [dødsboskiftelovens § 66](#) var ved at udløbe. Ombudsmanden udtalte:

Jeg er enig med ministeriet i at ministeriets sagsbehandlingstid er særdeles kritisabel. Jeg kan også tilslutte mig ministeriets beklagelse af at dine rykkerskrivelser ikke blev besvaret. Jeg mener at ministeriet af egen drift burde have underrettet dig om at sagen trak ud.

Sagen angik en anden ministeriel dødsbokompetence (afståelse af statens arv), men den illustrerer præcist den type flaskehals, som henlæggelsen af henvisningskompetencen til skifteretterne i 2014 fjernede for de internationale boer.

LOV

Dødsboskifteloven § 2, stk. 2-4

Dødsboskifteloven § 105, stk. 1

§ 4 Hvor anmodningen skal indgives – trappestigen i § 2, stk. 3, og Københavns Byret som opsamlingsværneting

Når afdøde ikke havde hjemting her i landet, findes der pr. definition ingen »naturlig« retskreds. [Dødsboskiftelovens § 2, stk. 3](#), løser det med en fast rangordnet trappestige:

Anmodning om behandling efter stk. 2 indgives til skifteretten på det sted, hvor boets faste ejendom er beliggende eller boets aktiver befinder sig. Hvis boet ikke har fast ejendom eller aktiver i Danmark, indgives anmodningen til skifteretten i den retskreds, hvor arvingerne har bopæl. I øvrige tilfælde indgives anmodningen til Københavns Byret.

Trinene er:

1. **Aktivværnetinget** – retskredsen, hvor den faste ejendom ligger, subsidiært hvor aktiverne befinder sig. Dette er hovedreglen, fordi henvisningsskifte typisk netop udløses af aktiver her i landet.
2. **Arvingernes bopælsretskreds** – relevant i tilfælde efter § 2, stk. 2, nr. 1, hvor tilknytningen er personel (indfødsret eller arvinger her), men aktiverne ligger i udlandet.
3. **Københavns Byret** som opsamlingsværneting.

København optræder i øvrigt som opsamlingsværneting flere steder i den internationale dødsboregulering: dels i [retsplejelovens § 236](#) for udlandsdanskere uden bopæl her, dels i [boafgiftslovens § 10, stk. 3](#), hvor arvingernes

anmeldelse af begrænset afgiftspligtige erhvervelser skal indgives til skifteretten i København. Systematikken er dermed konsistent: hvor der ikke er noget stedligt anknytningspunkt, samles sagerne ét sted.

Den stedlige og den saglige kompetence må holdes skarpt adskilt. I **BS-1500/2008-VLR** behandlede Vestre Landsret netop sondringen mellem stedlig og saglig kompetence, og i **BS-1463/2007-OLR** fastslog Østre Landsret, at et vederlagskrav mellem tidligere ægtefæller alene kan pådømmes af skifteretten i 1. instans:

"Bestemmelsen i § 24 må forstås således, at alene skifteretten har kompetence til i 1. instans at træffe afgørelse om vederlagskrav."

Sagen blev derfor afvist fra de almindelige domstole. Tilsvarende afgrænsningsspørgsmål mellem skifteretten og de almindelige domstole kendes fra insolvensområdet, jf. **Sag 106/2012** og **BS-3456/2009-OLR** – sidstnævnte netop med et anbringende om, at modkravet skulle bedømmes efter amerikansk ret ved en amerikansk domstol, hvilket landsretten ikke lod stå i vejen for skifterettens kompetence.

LOV	Boafgiftsloven § 10, stk. 3	Dødsboskifteloven § 2, stk. 3	Retsplejeloven § 236
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afklaring af skifterettens kompetence til at behandle konkursbegæringer baseret på omstødelseskra 03.12.2012		
	Landsretten · Kendelse om kompetence til at pådømme modkrav i konkursbo 07.06.2010		
	Landsretten · Kendelse om værneting - stedlig kompetence vs. saglig kompetence 12.12.2008		
	Landsretten · Landsretten afviser vederlagskrav grundet manglende kompetence hos de almindelige domstole 14.02.2008		

§ 5 Samtykkekravet i § 2, stk. 4 – og undtagelsen ved ukendt eller chikanøs arving

Et henvisningsskifte griber ind i arvingernes retsstilling: det flytter en del af boet til dansk bobehandling, dansk skifteproces og – som udgangspunkt – dansk afgiftsberegning. Derfor kræver [dødsboskiftelovens § 2, stk. 4](#):

Anmodning efter stk. 3 skal vedlægges en samtykkeerklæring fra samtlige afdødes arvinger, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, der gør, at samtykke ikke kan indhentes.

Kravet er et **kvalificeret enstemmighedskrav**: det er ikke tilstrækkeligt, at flertallet eller de arvinger, der har tilknytning til Danmark, tiltræder. Undtagelsen er til gengæld formuleret bredt, og bemærkningerne til bestemmelsen nævner to typetilfælde:

Sådanne særlige omstændigheder vil f.eks. kunne være, hvis man ikke har viden om, hvor en arving befinder sig, eller hvis en arving af chikanøse grunde ikke vil meddele samtykke.

De to eksempler dækker to forskellige hensyn. Det **første** (ukendt arving) er praktisk begrundet: et krav, der er umuligt at opfylde, kan ikke være absolut, og situationen er hyppig netop i internationale boer med spredt slægt. Det **andet** (chikanøs nægtelse) er et misbrugsværn, som forudsætter, at skifteretten foretager en reel vurdering af nægtelsens motiv – en arving, der nægter samtykke af saglige grunde (fx fordi bopælslandets skifte er mere hensigtsmæssigt eller mere fordelagtigt), nægter ikke chikanøst.

Samtykkekravet skal ses i sammenhæng med, at arvingernes indbyrdes forhold i øvrigt er reguleret af dødsboskiftelovens almindelige regler, når først boet er henvist. Skifteretten har her en aktiv rolle – men også dens grænser. Højesteret har i **BS-54509/2025-HJR** fastslået, at en bestridt fordring mod en arving vedrører

den indbyrdes arvefordeling og derfor hører under [dødsboskiftelovens § 54, stk. 2](#), jf. [§ 89, stk. 1](#), således at det er arvingen selv, der må anlægge sag. Omvendt skal skifteretten ikke gribe ind af egen drift, hvor ingen har gjort indsigelse, jf. **BS-324/2008-OLR**:

Da boet efter Afdøde er udleveret enken til hendsiden i uskiftet bo den 3. oktober 2007, og idet der ikke er rejst indsigelse mod det af bobestyreren beregnede salær, burde skifteretten – som sagen i øvrigt er oplyst – ikke af egen drift have nedsat bo-bestyrers salær.

Den dobbelthed – enstemmigt samtykke som adgangsbetingelse, men tilbageholdenhed med ex officio-indgreb bagefter – er karakteristisk for skifterettens rolle i internationale boer.

LOV

[Dødsboskifteloven § 2, stk. 4](#)[Dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 89, stk. 1](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, 26.03.2026
stk. 2 – arvingen må anlægge sag

Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo 26.03.2008

§ 6 Henvisning mellem danske retskredse efter § 2, stk. 5 – og den asymmetriske prøvelsesadgang

Når kompetencen først er placeret i en dansk retskreds, kan boet flyttes internt. [Dødsboskiftelovens § 2, stk. 5](#), bestemmer:

Skifteretten i den retskreds, hvor boet skal behandles, kan ved kendelse henvise boet til behandling i en anden retskreds, såfremt det findes væsentlig mere hensigtsmæssigt, at behandlingen foregår der.

Bestemmelsen – der i den oprindelige lov var placeret som stk. 3 og først ved 2014-nyaffattelsen af stk. 2-4 rykkede ned som stk. 5 – var en nyskabelse i 1996. Forarbejderne beskriver både anvendelsesområdet og den processuelle ramme:

Forudsætningerne for henvisning vil navnlig kunne være tilstede, når boets aktiver, herunder en fast ejendom, befinder sig i anden retskreds, hvortil eventuelt også arvingerne eller kreditorerne har tilknytning. Henvisning skal ske ved kendelse, der således skal indeholde den nødvendige begrundelse for henvisningen.

Tre punkter fortjener fremhævelse:

- **Skifteretten kan henvise af egen drift.** Forarbejderne siger udtrykkeligt: »Efter omstændighederne kan skifteretten henvise et bo til behandling i en anden retskreds, uden at der foreligger nogen anmodning herom fra arvinger eller andre.«
- **Modtagerretten kan ikke afvise boet.** »En skifteret, hvortil et bo er henvist, kan ikke tilbagevise boet.«
- **Prøvelsesadgangen er asymmetrisk.** Selve henvisningen kan ikke kæres, mens et **afslag** kan. Det følger af [dødsboskiftelovens § 105, stk. 2](#), hvorefter bl.a. »[s]kifterettens afgørelser efter § 2, stk. 5 [...] ikke [kan] indbringes for højere ret«, og bekræftes af forarbejderne: »Der er heller ingen mulighed for at kære afgørelsen om henvisning, jf. herved lovforslagets § 105, stk. 2. Nægtelse af en anmodning om henvisning af et bo kan derimod kæres.«

Denne asymmetri er central, når man vurderer, hvad der overhovedet kan indbringes for landsretten i internationale boer. Skifterettens afgørelse om, hvorvidt betingelserne i § 2, stk. 2-4, er opfyldt – altså om der er dansk international kompetence – er *ikke* undtaget i § 105, stk. 2, og kan derfor kæres efter de almindelige regler i § 105, stk. 1. Det er kun den rent interne omfordeling mellem danske retskredse, der er endelig.

At der som udgangspunkt er fri kæreadgang til landsretten over skifterettens kompetenceafgørelser, er også fastslået af Højesteret i **Sag 219/2018** om skifterettens saglige kompetence i bodelingssager. Om henvisning til rette retskreds efter tilsvarende principper på det familieretlige område se **BS-2403/2010-OLR**.

Bemærk endelig, at § 105 er ændret flere gange efter den seneste lovebekendtgørelse – men ændringerne (fra bl.a. lov nr. 697 af 24. maj 2022, lov nr. 1553 af 12. december 2023 og lov nr. 1464 af 10. december 2024) angår kærebegrænsninger vedrørende fritagelse for brug af skifteportalen, ikke henvisningsreglen i § 2, stk. 5.

LOV	Dødsboskifteloven § 2, stk. 5	Dødsboskifteloven § 105, stk. 1, 2	
PRAKSIS	Højesteret · Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling		08.08.2019
	Landsretten · Stadfæstelse af kendelse om henvisning af sag om barnets bopæl til rette retskreds		19.08.2010

§ 7 Lovvalget for arven: det ukodificerede domicilprincip

Dansk ret indeholder **ingen** almindelig lovregel om, hvilket lands ret der regulerer arven – hverken legalarveordenen, tvangsarven, testamentsgyldigheden eller uskiftet bo. [Dødsboskifteloven § 1](#) afgrænser alene lovens **saglige** anvendelsesområde (»skifte af dødsboer og ... en længstlevende ægtefælles del af fællesboet«), og § 2 regulerer kun **kompetencen**. Lovvalget er derfor overladt til den internationale privatret, som den er udviklet i retspraksis og teori.

Det bærende princip er **domicilprincippet**: arven bedømmes efter loven i den stat, hvor afdøde havde sit domicil ved dødsfaldet – ikke efter statsborgerskabet. Det harmonerer med den processuelle kompetenceregulering, fordi hjemtingskriteriet i § 2, stk. 1 og domicilkriteriet i praksis peger på samme sted: forum og ius falder normalt sammen, og den danske skifteret anvender som altovervejende hovedregel dansk arveret på de boer, den behandler.

Det giver dog to systematiske spændinger, som må håndteres konkret:

- **Henvisningsskiftet i § 2, stk. 2**, bryder sammenfaldet. Her behandler en dansk skifteret et bo efter en person, der ved dødsfaldet var domicileret i udlandet. Kompetencen er dansk, men den materielle arveret er efter domicilprincippet bopælslandets. Netop denne konstellation er forudsat i Skatterådets praksis, jf. [SKM2019.493.SR](#), hvor de danske aktiver blev skiftet her under henvisningsreglerne, mens boet i øvrigt blev skiftet i domicillandet, og hvor både dansk og udenlandsk ret pegede på forældrene som legale arvinger.
- **Fast ejendom** behandles i mange retsordener efter *lex rei sitae*, og den nordiske konvention gør det udtrykkeligt for særlige spørgsmål, jf. artikel 13 (se næste afsnit). Det kan føre til, at ét bo bedømmes efter flere landes ret (*Nachlassspaltung*).

Den eneste **skrevne** danske lovvalgsregulering af arv er den nordiske dødsbokonvention, jf. nedenfor. Uden for Norden må lovvalget udledes af almindelige internationalprivatretlige principper. Det gør domicilbedømmelsen – hvor afdøde reelt hørte hjemme – til det praktisk afgørende spørgsmål, både for kompetencen og for lovvalget.

Højesteret tog netop stilling til en sådan bopælsbedømmelse i **Sag 158/2018** om dansk skiftekompetence for en svensk statsborger efter den nordiske dødsbokonvention. Afgørelsen er truffet på grundlag af [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#), sammenholdt med [retsplejelovens § 235, stk. 2](#) – altså med bopælskriteriet som det afgørende, i overensstemmelse med konventionens artikel 19, der ligeledes bygger på, hvor afdøde var bosat ved dødsfaldet. Sagen viser, at også i nordiske forhold, hvor konventionen giver en skreven regel, reduceres tvisten typisk til det samme faktuelle spørgsmål som i rent nationale kompetencesager: hvor havde afdøde sin bopæl?

LOV

Dødsboskifteloven § 1

Dødsboskifteloven § 2, stk. 1, 2

Retsplejeloven § 235, stk. 2

PRAKSIS

Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention

15.11.2019

§ 8 Den nordiske dødsbokonvention efter 2015-revisionen – den eneste skrevne danske lovvalgsordning for arv

Konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte er sat i kraft ved [bekendtgørelse om ikrafttræden af den reviderede konvention](#), hvis [§ 1](#) sætter konventionen »som ændret ved overenskomst af 9. december 1975 og overenskomst af 1. juni 2012« i kraft. Bekendtgørelsen trådte i kraft **1. september 2015** og ophævede bekendtgørelse nr. 348 af 24. juni 1976. *(Et redaktionelt kuriosum: bekendtgørelsens §§ 1 og 2 daterer grundkonventionen til 19. december 1934, mens bilagets overskrift – ligesom forarbejderne til dødsboskiftelovens § 2 – angiver 19. november 1934.)*

Overgangsreglen er central for praksis. Efter bekendtgørelsens [§ 2](#) gælder 1934/1975-versionen fortsat, »hvor en arvelader er død før den 1. september 2015, og når en efterlevende ægtefælle har hensiddet i uskiftet bo, og den førstafdøde ægtefælle er død før den 1. september 2015«. I uskiftet bo-sager kan den gamle version altså stadig være den gældende mange år frem.

Konventionens hovedbestemmelser i [bilag 1](#) fordeler sig på tre spor:

Lovvalget for arveretten (art. 1-16)

- Artikel 1: konventionen gælder for arv efter en person, der ved sin død var **statsborger og bosat** i en kontraherende stat – »medmindre andet følger af« EU-arveforordningen. Dette forbehold har betydning for Sverige og Finland, der er bundet af forordningen, men ikke for Danmark.
- Artikel 2: loven i den stat, hvor arvelader var **bosat** ved sin død, med en undtagelse, hvis det »undtagelsesvis [...] af alle sagens omstændigheder« fremgår, at afdøde havde »en klart tættere tilknytning til en anden kontraherende stat«.
- Artikel 3: arvelader kan **vælge** loven i en stat, hvor vedkommende er statsborger – en nyskabelse fra 2012-revisionen, med formkrav i artikel 3a (testamentsform).
- Artikel 8: testamentets **form** anerkendes efter en bred alternativ-regel (oprettelsesstedet, bopæl ved oprettelse eller død, statsborgerskab ved oprettelse eller død – og for fast ejendom tillige belæghedsstedet).
- Artikel 9-10: alder og myndighed bedømmes efter arvestatuttet, mens ugyldighed på grund af testators sindstilstand, svig, vildfarelse eller tvang bedømmes efter loven, hvor testator var bosat ved oprettelsen eller tilbagekaldelsen.
-

Artikel 12: arvepagt, døds gave og **arveafkald** bedømmes efter det lovvalg, der efter artikel 2 eller 3 galdt på dispositionstidspunktet – herunder spørgsmålet om forskud på arv.

- Artikel 13: særregler om fast ejendom følger **belægenhedsstatens** lov.

Gældsansvar og proklama (art. 17-18)

Arvingernes ansvar for gælden bedømmes efter loven i den stat, hvor arvelader var bosat (art. 17). Praktisk vigtigt er artikel 18: et præklusivt proklama »får ikke virkning med hensyn til kendte fordringer, når fordringshaveren er bosat i en anden kontraherende stat og ikke i tide har fået særskilt meddelelse om proklamaet og dets virkning«.

Skiftebehandlingen (art. 19-28)

Artikel 19 er kernen:

Behandling af et dødsbo og skifte mellem afdødes arvinger og den efterlevende ægtefælle skal, når afdøde var statsborger i en kontraherende stat, foregå efter loven i den kontraherende stat, hvor vedkommende var bosat, og skal høre under retterne eller myndighederne i denne stat, for så vidt loven henlægger behandlingen til retten eller myndigheden.

Bestemmelsen fastlægger dermed **både** kompetence og lovvalg for skiftet, og den fastslår udtrykkeligt, at »[b]ehandlingen af boet skal også omfatte formue tilhørende boet, som findes i en anden kontraherende stat« – altså et **universalitetsprincip** inden for Norden, som fjerner behovet for henvisningsskifte efter § 2, stk. 2, i nordiske boer. For uskiftet bo gælder tilsvarende, at skiftet foregår efter loven i den stat, hvor den efterlevende ægtefælle er eller ved sin død var bosat.

Dertil kommer:

- Artikel 21: tvister om arveret, ægtefællens rettigheder og krav mod boet hører under retterne i den stat, hvis lov efter artikel 19 er bestemmende for bobehandlingen; sagen kan dog anlægges i en anden kontraherende stat, hvis parterne er enige, medmindre boet er under behandling.
- Artikel 22: retterne dér, hvor ejendele befinder sig, skal på begæring sørge for **registrering og midlertidig bevaring** samt salg af det, der ikke hensigtsmæssigt kan opbevares – en praktisk bistandsregel, når afdødes indbo eller fast ejendom ligger i et andet nordisk land.
- Artikel 26: en fordring anses for at befinde sig i den stat, hvis lov efter artikel 19 er bestemmende for bobehandlingen (medmindre den er knyttet til et dokument); registreret skib eller luftfartøj anses for at befinde sig, hvor det har hjemsted.
- Artikel 27: en afgørelse om, at boet skal behandles ved retten, af bobestyrer, testamentsseksekutor eller udleveres til privat skifte, er **bindende også i de andre stater**.
- Artikel 28: anerkendelse og fuldbyrdelse følger loven i den stat, hvor det skal ske.

Den nordiske ordning er dermed markant mere fuldstændig end den ulovbestemte danske internationale privatret uden for Norden – og det er netop derfor, spørgsmålet i nordiske sager typisk reduceres til, hvor afdøde var **bosat**, som i **Sag 158/2018**.

LOV

[DødsboskifteLoven § 2, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention

15.11.2019

EU-arveforordningen gælder ikke i Danmark – men den præger alligevel danske boer

Forordning (EU) nr. 650/2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis bygger på et helt andet tilknytningsmoment end dansk ret: **afdødes sædvanlige opholdssted** på dødstidspunktet. Efter **artikel 4** er »[r]etterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, [...] kompetente til at træffe afgørelse om hele arven«, og efter **artikel 21** er det »loven i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der skal anvendes på hele arven«. Forordningens betragtning 23 uddyber, at myndigheden skal foretage »en samlet vurdering af afdødes livsomstændigheder i årene forud for dødsfaldet og på dødstidspunktet«, så det fastlagte opholdssted »viser en nær og stabil tilknytning«.

Forordningen finder ikke anvendelse i Danmark. Det følger af retsforbeholdet i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, hvorefter Danmark ikke deltager i vedtagelsen af retsakter på området for retligt samarbejde i civilretlige spørgsmål, og sådanne retsakter hverken er bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Forbeholdet ses direkte afspejlet i den nordiske dødsbokonventions artikel 1, hvor forbeholdet for forordningen kun kan have betydning for de nordiske lande, der er bundet af den – Sverige og Finland.

Det har fire konkrete konsekvenser for dansk praksis:

- **Tilknytningsmomentet er ikke det samme.** Danske skifteretter anvender hjemting/bopæl efter **retsplejelovens § 235**, ikke forordningens »sædvanlige opholdssted«. Begreberne overlapper i vidt omfang, men er ikke identiske, og forordningens praksis er ikke bindende fortolkningsbidrag i Danmark.
- **Der er ingen universalitet over for EU.** Hvor forordningen samler hele arven ét sted, må Danmark håndtere delskifter gennem henvisningsreglen i **§ 2, stk. 2** – der netop forudsætter, at nogle aktiver falder uden for den udenlandske bobehandling.
- **Det europæiske arvebevis (forordningens artikel 63 og artikel 69) har ingen direkte virkning i Danmark.** Danske skifteretter udsteder skifteretsattester, ikke arvebeviser, og et europæisk arvebevis kan ikke som sådan påberåbes her; omvendt anerkendes en dansk skifteretsattest ikke automatisk i forordningsstaterne.
- **Danmark er »tredjeland« i forordningens forstand.** Danske arvinger, dansk fast ejendom og danske aktiver behandles i EU-sammenhæng efter forordningens regler om tredjelandsforhold – og en dansk arving kan derfor møde forordningen som gældende ret, uden at den nogensinde bliver dansk ret.

At en dansk domstol i øvrigt skal foretage sin egen selvstændige vurdering af EU-retlige fortolkningsspørgsmål og ikke uden videre kan lægge en andens vurdering til grund, er illustreret i **BS-12315/2021-OLR**-typen af sager om EU-rettens gennemslag; på det familieretlige område ses tilsvarende, at danske myndigheder skal anvende de danske kompetenceregler, selv når en EU-forordning definerer, hvornår en sag anses for anlagt, jf. **BS-2725/2009-KOL**.

LOV

[DødsboskifteLoven § 2, stk. 2](#)[Retsplejeloven § 235](#)

PRAKSIS

Byretten · Afgørelse om behandlingssted for skilsmisssag

12.03.2010

Bopælsbedømmelsen i praksis – hvad de familieretlige kompetencesager kan bruges til

§ 10

Fordi dansk skiftekompetence og dansk arvestatut begge afhænger af, hvor afdøde hørte hjemme, er **bopælsbedømmelsen** det praktisk afgørende. Der findes langt mere offentliggjort praksis om bopælsbegrebet på det familieretlige område end på skifteområdet, og den er anvendelig, fordi det er samme begreb i samme lov: [retsplejelovens § 235, stk. 1 og 2](#). Familieretshusets vejledning om international kompetence formulerer standarden sådan:

»Bopæl« i disse bestemmelser fortolkes som det sted, hvor man har sit hjem, hvor ens ejendele i almindelighed befinder sig, og hvor man opholder sig, når man ikke af særlige grunde opholder sig et andet sted, f.eks. på grund af sygdom, ferie, studie- eller forretningsrejse eller fængselsophold. Det er således udgangspunktet, at man har bopæl i Danmark, hvis tilknytningen hertil er mindst ligeså stærk som til udlandet.

Det er ordret den samme »mindst lige så stærk tilknytning«-test, som forarbejderne til [boafgiftslovens § 9](#) bruger om processuel indlænding – og som forarbejderne til [dødsboskiftelovens § 2](#) anvender ved institutionsophold.

Fra praksis kan udledes følgende mønstre, der uden videre lader sig overføre til skiftekompetencen:

- **Faktisk bosættelse og hensigt slår kortvarigt fravær.** I **BS-744/2010-VLR** fastslog Vestre Landsret, at en person tog bopæl i Danmark ved tilmelding til folkeregistret, og at en umiddelbart efterfølgende rejse tilbage til Schweiz for at opsigte lejemål og framelde sig ikke ændrede dette: rejsens formål var alene »at afvikle bopælen i Schweiz«. Sagens første instans er **BS-2725/2009-KOL**.
- **Tidspunktet for bedømmelsen er fikseret.** Den internationale kompetence bedømmes efter forholdene, da sagen rejses, jf. **BS-128/2010-VLR** og **BS-1146/2011-VLR**, hvor Vestre Landsret afviste sagen, fordi betingelserne ikke var opfyldt ved sagens anlæg, og fordi en senere opfyldelse ikke kunne skabe kompetence i en allerede verserende sag. På skifteområdet er det tilsvarende **dødsfaldstidspunktet**, der er skæringspunktet for hjemtinget efter § 2, stk. 1.
- **Bopæl kræver mere end ophold.** I **BS-2666/2007-OLR** blev dansk kompetence afvist, fordi barnet havde bopæl i Thailand og alene opholdt sig her, og i **BS-6608/2010-KBH** blev sagen afvist, fordi der ikke var godtgjort en lovlig bopælsablering i Danmark. **FS-3838/2013-VIB** understreger sondringen mellem fast og midlertidig bopæl.
- **Udenlandske afgørelser har ikke automatisk retskraft.** I **BS-6608/2010-KBH** bemærkede byretten, at en algerisk dom ikke havde retskraft i Danmark, jf. [retsplejelovens § 223 a](#). Det samme gælder i princippet udenlandske arveafgørelser uden for konventions- og forordningssamarbejdet – bortset fra de nordiske boer, hvor konventionens artikel 27 og 28 giver anerkendelse.
- **Litispændens kan bortfalde.** I **BS-1395/2008-SON** fandt byretten, at forudsætningerne for international litispændens var bortfaldet, da der ikke længere kunne forventes en afgørelse i udlandet – en betragtning, der har direkte parallel i § 2, stk. 2's krav om, at aktiverne »ikke inddrages under en bobehandling i udlandet«.
- **Almindelige internationalprivatretlige regler udfylder.** I **BS-1655/2017-GLO** fandt retten hjemmel til at behandle sagen efter retsplejelovens kompetenceregler »sammenholdt med almindelige internationalt privatretlige regler« – netop den udfyldende teknik, som lovvalget for arv uden for Norden hviler på.
- **Flytning til udlandet under sagen.** Højesteret behandlede i **BS-2041/2025-HJR** en sag, hvor barnet var flyttet til udlandet under sagens forløb, med [retsplejelovens § 448 g](#) som ramme – en påmindelse om, at kompetence, der én gang er etableret, ikke uden videre bortfalder ved senere flytning.

Disse afgørelser er ikke arveretlige og skal ikke læses som skiftepraksis. De er derimod den bedst dokumenterede kilde til, hvordan danske domstole konkret afvejer tilknytning til Danmark over for tilknytning til udlandet – den afvejning, der også afgør, om en afdød havde hjemting her efter [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1, 2](#)[Retsplejeloven § 235, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdschikane	05.09.2025
	Landsretten · Sag om forældremyndighed afvist grundet manglende international kompetence	16.09.2011
	Landsretten · Kendelse om stadfæstelse af byrettens afgørelse vedrørende behandling af skilsmisssag i Danmark	17.09.2010
	Landsretten · Landsrettens kendelse om midlertidig forældremyndighed - International kompetence og litispændens	12.03.2010
	Landsretten · Landsrettens kendelse om forældremyndighed: Afgørelse om international kompetence	04.01.2008
	Byretten · Børnebortførelse og ophævelse af fælles forældremyndighed	15.06.2018
	Byretten · Børnebortførelse: Tilbagegivelse af børn til USA efter ophold i Danmark	12.07.2013
	Byretten · Sag om international kompetence i forældremyndighedssag	26.04.2011

Byretten · Byret afviste forældremyndighedssag på grund af manglende international kompetence efter barnets flytning fra Algeriet	26.01.2011
Byretten · Afgørelse om behandlingssted for skilsmisssag	12.03.2010

§ 11 Boafgiften ved internationale boer – tre niveauer i boafgiftslovens § 9 og anmeldelsespligten i § 10, stk. 3

Afgiftssiden spejler kompetencesiden næsten præcist. [Boafgiftslovens § 9](#) opererer med tre niveauer:

Situation	Afgiftspligtens omfang	Hjemmel
Afdøde havde hjemting her i landet	Hele afdødes formue, uanset hvor den befinder sig	§ 9, stk. 1
Afdøde havde ikke hjemting her	Kun faste ejendomme med tilbehør samt formue tilknyttet faste driftssteder her i landet	§ 9, stk. 2
Boet eller en del af det er henvist til behandling her efter dødsboskifteloven	Den del af formuen, som er omfattet af skiftet her i landet	§ 9, stk. 3

Forarbejderne til § 9 forklarer, at den fulde afgiftspligt i stk. 1 knytter sig til, om arvelader var **processuel indlænding** efter [retsplejelovens §§ 235 og 236](#), og at afgrænsningen »som altovervejende hovedregel [vil være] sammenfaldende med reglen om fuld skattepligt i kildeskattelovens § 1«. Om den begrænsede afgiftspligt i stk. 2 anføres, at udvidelsen til tilbehør og faste driftssteder blev foretaget, så pligten »kommer til at svare til, hvad der normalt gælder efter fordelingsreglerne i OECD's modelkonvention vedrørende arv og gave« – landbrug og skovbrug anses derimod ikke for at udgøre et fast driftssted, men driftsmateriel og besætning er omfattet som tilbehør til fast ejendom.

Den praktisk oversete regel er anmeldelsespligten. Efter [boafgiftslovens § 10, stk. 3](#):

Når afdøde havde hjemting i udlandet, og der ikke sker skifte her i landet, men der skal beregnes boafgifter efter § 9, stk. 2, har arvingerne pligt til at indgive en anmeldelse om de afgiftspligtige erhvervelser med angivelse af deres værdi, jf. § 12, stk. 1. Anmeldelsen skal være indgivet til skifteretten i København senest 6 måneder efter, at arvingerne har fået kendskab til arven.

Der er altså **egen-anmeldelse med 6-måneders frist til Københavns Byret**, når afdøde boede i udlandet, boet ikke skiftes her, men der ligger fast ejendom eller et fast driftssted i Danmark. Pligten påhviler arvingerne personligt.

Kompetencen til at afgøre spørgsmål om boafgift ligger hos **skifteretten**, jf. [dødsboskiftelovens § 80, stk. 1](#), ikke hos Skatteforvaltningen. Skatterådet afviste derfor i [SKM2022.93.SR](#) at besvare spørgsmål om anmeldelsespligt og boafgiftsmæssigt beregningsgrundlag med henvisning netop hertil. Klage over afgiftsberegningen sker til skifteretten inden 4 uger, jf. [§ 80, stk. 3](#), og skifterettens afgørelse om den endelige beregning kan kæres, jf. [§ 80, stk. 4](#).

De processuelle rammer for denne prøvelse er velbelyst i landsretspraksis: **BS-566/2012-VLR** ophævede skifterettens kendelse og hjemviste til ny beregning af boafgift, fordi passivposten efter [boafgiftslovens § 13 a](#) skulle fratrækkes **efter** fradrag af ægtefællens boslod og arvelod, og **BS-204/2022-VLR** angik prøvelsen af dødslejegavers behandling ved boafgiftsberegningen. Endelig viser [SKM2024.605.SR](#) og [SKM2009.741.SR](#), at

også dødsboskatten forudsætter, at boet efter [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1 eller 2](#), helt eller delvist behandles her i landet – et henvisningsbo er altså også skattemæssigt et dansk bo for den henviste del.

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1-3](#)[Boafgiftsloven § 10, stk. 3](#)[Dødsboskifteloven § 80, stk. 1, 3, 4](#)[Retsplejeloven § 236](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift

09.09.2022

Landsretten · Landsretten ophæver skifterettens kendelse om boafgift og hjemviser sagen til ny beregning

16.04.2012

Arveafkald over grænsen – Skatterådets praksis om udenlandske dødsboer

§ 12

Arveafkald er det sted, hvor den internationale dimension oftest bliver konkret for danske arvinger.

[Boafgiftslovens § 5](#) bestemmer, at den, til fordel for hvem der gives afkald på falden arv, anses for arving ved afgiftsberegningen, forudsat at afkaldet gives til egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der efter testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader, at det er ubetinget, og at det meddeles skifteretten i tide, jf. [§ 5, stk. 4](#).

Ordlyden peger på en dansk skifteret – men Skatterådet har udstrakt **princippet** til udenlandske boer.

I [SKM2019.493.SR](#) havde afdøde efterladt aktiver både i Danmark (skiftet her som henvisningsbo) og i domicillandet. Spørgsmålet var, om forældrenes arveafkald til fordel for spørgeren også havde afgiftsmæssig virkning for den del, der blev skiftet i udlandet. Skatterådet udtalte:

Der er ikke dansk boafgift på den del af arven, der skiftes i udlandet, se boafgiftsloven § 9 modsætningsvis. Såfremt boafgiftsloven § 5 kun finder anvendelse på arv belagt med dansk boafgift, må konsekvensen være, at arveafkaldet i forhold til den del af arven, der skiftes i udlandet, ikke har afgiftsmæssig virkning. Forældrenes arveafkald må derfor i forhold til afgiftsberegningen anses som en afgiftspligtig gaveoverdragelse til deres søn. Det er imidlertid Skattestyrelsens opfattelse, at princippet i boafgiftsloven § 5 ikke er indskrænket til at finde anvendelse på arv belagt med dansk boafgift efter boafgiftsloven § 9.

Denne linje er videreført og udvidet i [SKM2026.223.SR](#), hvor der **slet ikke** var danske aktiver i boet. Afdøde var bosiddende i England, boet blev skiftet efter engelsk ret, og spørgerens mor havde ved en engelsk *Deed of Variation* bestemt, at en del af hendes arv skulle tilfalde spørgeren. Skatterådet fandt efter en konkret vurdering, at dispositionen kunne sidestilles med et arveafkald, og at principperne i boafgiftslovens § 5 fandt anvendelse, fordi *Deed of Variation* ikke forrykkede den arvedeling, der ville have fundet sted, hvis moderen var død før bedstemoderen. Beløbet var dermed **arv** – ikke en gaveafgiftspligtig gave fra moderen. Afgørelsen fastslår samtidig retsstillingen for det ikke-skiftede bo:

Skattestyrelsen forudsætter ved denne besvarelse, at Spørgers mor ikke havde fast ejendom eller formue tilknyttet faste driftssteder i Danmark. Det er oplyst, at boet efter Spørgers bedstemor behandles efter engelsk ret. Boet efter Spørgers bedstemor er dermed ikke omfattet af afgiftspligten efter boafgiftsloven.

Praksis kan sammenfattes sådan: **den danske boafgiftspligt følger § 9 og rækker ikke ud over den, men de indholdsmæssige principper i § 5 om, hvornår noget er arv frem for gave, anvendes også på civilretligt gyldige afkald i udenlandske boer** – forudsat at de tids- og indholdsmæssige betingelser er opfyldt.

De danske frister håndhæves til gengæld strengt. I **BS-575/2008-VLRci** mistede delvise arveafkald deres afgiftsmæssige virkning, fordi boopgørelsen blev indleveret for sent:

Da boopgørelsen er indleveret efter, at fristen herfor udløb, er de afgivne arveafkald ikke meddelt skifteretten i overensstemmelse med boafgiftslovens § 5, stk. 4, og landsretten tiltræder derfor med denne begrundelse, at skifteretten ikke har tillagt boopgørelsens oplysninger om arveafkaldene virkning ved beregningen af boafgift.

Omvendt er reglen ikke uden fleksibilitet, hvor formålet taler imod. I **BS-2233/2011-VLR** blev en formel tilbagekaldelse af et arveafkald, der var afgivet på urigtige forudsætninger og ikke af afgiftsmæssige grunde, tillagt virkning:

"Landsretten finder, at boafgiftslovens § 5, stk. 4, i en situation som den foreliggende ikke kan føre til, at der ved beregning af boafgift skal ses bort fra tilbagekaldelsen af arveafkaldet."

I nordiske boer bemærkes, at arveafkald efter den nordiske konventions artikel 12 bedømmes efter det arvestatut, der efter artikel 2 eller 3 galdt på tidspunktet for afkaldet.

LOV

Boafgiftsloven § 5, stk. 1, 2, 4

Boafgiftsloven § 9, stk. 1-3

PRAKSIS

Landsretten · Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald

14.10.2011

Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald

27.06.2008

§ 13 Randområder: dødsformodningsdom, dokumentation for dødsfaldet og kreditorernes stilling

Henvisningsskiftet forudsætter, at **dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret**. Kravet står ikke i lovteksten, men er en fast forudsætning i forarbejderne både til den oprindelige og til den nyaffattede bestemmelse: »Det skal som hidtil være en betingelse for henvisning, at dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret. Hvorvidt dette er tilfældet er et judicielt spørgsmål, der vil kunne indbringes for skifteretten.«

Hvor dødsfaldet ikke kan dokumenteres, fordi personen er forsvundet i udlandet, træder [borteblevneloven](#) til. [§ 8](#) fastlægger kompetencen for dødsformodningsdom:

Stk. 1. Sag til dødsformodningsdom kan anlægges her i landet, hvis den borteblevnes sidst bekendte bopæl eller i mangel heraf hans sidst bekendte opholdssted var her.

Stk. 2. Var den borteblevnes sidst bekendte bopæl eller i mangel heraf hans sidst bekendte opholdssted i udlandet, kan sagen anlægges her:

a) af den borteblevnes ægtefælle, såfremt denne har bopæl her og har dansk indfødsret eller havde dansk indfødsret ved ægteskabets indgåelse;

b) når den borteblevne har efterladt sig formue her i landet, men da kun med virkning for denne.

Strukturen er slående parallel med [dødsboskiftelovens § 2](#): stk. 1 knytter kompetencen til bopælen, mens stk. 2 giver to alternative indgange – én personel (ægtefælle med bopæl her og dansk indfødsret) og én reel (formue her i landet). Og ligesom henvisningsskiftet er den reelle indgang **partiell**: dommen får »kun [...] virkning for« formuen her i landet, præcis som [§ 2, stk. 2](#), kun rækker til de aktiver, der ikke inddrages under en udenlandsk bobehandling, og [boafgiftslovens § 9, stk. 3](#), kun til den del, der er omfattet af skiftet her.

For **kreditorerne** har det internationale element to konsekvenser, der ofte overses:

- Inden for Norden begrænser konventionens artikel 18 proklamaets præklusive virkning over for kendte fordringshavere bosat i et andet nordisk land, der ikke i tide har fået særskilt meddelelse.
- Uden for Norden er der ingen tilsvarende beskyttelse i skriftlig form, og en udenlandsk kreditor må selv holde sig orienteret. Højesteret har i **SKS-3154/2023-ODE** behandlet spørgsmålet om skifterettens oplysningspligt over for en kreditor, når et bo afsluttes med boudlæg – en problemstilling, der forstærkes, når arvingerne bor i udlandet.

Endelig kan boets størrelse afskære en egentlig bobehandling. Boudlæg forudsætter, at værdigrænsen i [dødsboskiftelovens § 18](#) overholdes, og Vestre Landsret fastslog i **BS-2139/2012-VLR**, at manglende kontakt mellem arvingerne ikke i sig selv udgør de »ganske særlige omstændigheder«, der efter [§ 18, stk. 2](#), kan begrunde boudlæg trods overskridelse af værdigrænsen:

"Der foreligger herefter ikke ganske særlige omstændigheder, der kan begrunde, at boudlæg kan finde sted, selvom værdigrænsen er overskredet, jf. dødsboskiftelovens § 18, stk. 2."

Det er værd at holde sig for øje i internationale boer, hvor arvingerne netop ofte er spredt og uden indbyrdes kontakt – den omstændighed løser hverken samtykkeproblemet i [§ 2, stk. 4](#), eller værdigrænseproblemet i [§ 18](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 3](#)
[Borteblevneloven § 8, stk. 1, 2](#)
[Dødsboskifteloven § 2, stk. 2, 4](#)
[Dødsboskifteloven § 18, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen

12.10.2012

Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg

08.02.2024

§ 14 Sammenfatning: en tretrinsanalyse af det internationale dødsbo

Et dødsbo med internationalt element bør analyseres i tre trin, der ikke må sammenblandes.

Trin 1 – Er der dansk kompetence?

1. Havde afdøde **hjemting** i en dansk retskreds ved dødsfaldet, jf. [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#), jf. [retsplejelovens §§ 235 og 236](#)? Så behandles hele boet her, og der er intet henvisningsproblem.
2. Var afdøde nordisk statsborger og bosat i et nordisk land? Så afgør konventionens **artikel 19** både forum og lovvalg for skiftet, og bobehandlingen omfatter formue i hele Norden.
3. Ellers: kan aktiver henvises efter [§ 2, stk. 2](#)? Det kræver enten dansk indfødsret/særlig tilknytning eller aktiver i Danmark – og i begge tilfælde, at aktiverne ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, dokumenteret af den, der anmoder.
4. Er der efter [§ 2, stk. 4](#), samtykke fra **samtlig**e arvinger, eller foreligger der særlige omstændigheder (ukendt arving, chikanøs nægtelse)?
5. Anmodningen indgives efter trappestigen i [§ 2, stk. 3](#) – aktivværneting, arvingernes bopæl, subsidiært Københavns Byret.

Trin 2 – Hvilket lands ret gælder for arven?

Uden for Norden er lovvalget ikke kodificeret og afgøres efter **domicilprincippet**. I nordiske forhold gælder konventionens artikel 2 (bopælsstatens lov, med undtagelsen om »klart tættere tilknytning«) og artikel 3 (arveladers valg af statsborgerskabsstatens lov), suppleret af de særlige regler om testamentsform (art. 8), habilitet (art. 9), ugyldighed (art. 10), afkald og arvepagt (art. 12) og fast ejendom (art. 13). EU-arveforordningens regler om sædvanligt opholdssted og europæisk arvebevis gælder **ikke** i Danmark.

Trin 3 – Hvad udløser det afgiftsmæssigt?

Hjemting her giver global afgiftspligt ([boafgiftslovens § 9, stk. 1](#)); intet hjemting giver kun afgift af fast ejendom med tilbehør og faste driftssteder ([§ 9, stk. 2](#)); henvist bo giver afgift af den henviste del ([§ 9, stk. 3](#)). Skiftes der ikke her, men er der begrænset afgiftspligt, skal arvingerne selv anmelde til Københavns Byret inden 6 måneder ([§ 10, stk. 3](#)). Afgiftsspørgsmål hører under skifteretten, ikke Skatteforvaltningen, jf. [dødsboskiftelovens § 80, stk. 1](#).

Processuelt gælder, at skifterettens afgørelse om international kompetence efter § 2, stk. 2-4, kan kæres efter de almindelige regler i [§ 105, stk. 1](#), jf. også **Sag 219/2018** om fri kæreadgang over skifterettens kompetenceafgørelser, mens en henvisning mellem danske retskredse efter § 2, stk. 5, er endelig, jf. [§ 105, stk. 2](#) – men et **afslag** på henvisning kan kæres.

Praksis på området er sparsom i offentliggjort form. Den mest markante afgørelse er Højesterets **Sag 158/2018** om dansk skiftekompetence for en svensk statsborger efter den nordiske dødsbokonvention, der viser, at tvisterne i praksis afgøres på bopælsbedømmelsen efter [§ 2, stk. 1](#), jf. [retsplejelovens § 235, stk. 2](#). Til gengæld er retsgrundlaget usædvanlig veldokumenteret i forarbejderne – [Betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer](#), bemærkningerne til [forslaget til lov om skifte af dødsboer \(LSF 120, 1995\)](#) og bemærkningerne til [L 178 \(2013-14\)](#) – og det er derfor forarbejderne, ikke domspraksis, der bærer den daglige fortolkning på dette område.

For de materielle arveregler henvises til [arveret](#), og for den indenlandske dødsbobehandling – privat skifte, bobestyrerbo og gældstvister – til [dødsboskifte](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1-3](#)
[Boafgiftsloven § 10, stk. 3](#)
[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1-5](#)
[Dødsboskifteloven § 80, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 105, stk. 1, 2](#)
[Retsplejeloven § 235, stk. 1-4](#)
[Retsplejeloven § 236](#)

PRAKSIS

Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention

15.11.2019

Højesteret · Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling

08.08.2019

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Boafgiftsloven § 9	stk. 1-3	Boafgiftsloven § 10	stk. 3
Borteblevneloven § 8	stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 2	stk. 1-5
Dødsboskifteloven § 105	stk. 2	Retsplejeloven § 235	stk. 1-4
Retsplejeloven § 236			

MATERIALE Citerede afgørelser

29 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

5

26.03.2026	Højesteret: Bestridt gældsbeholdning mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
05.09.2025	Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdschikane	10026-11737
15.11.2019	Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention	158-2018
08.08.2019	Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling	219-2018
03.12.2012	Højesterets afklaring af skifterettens kompetence til at behandle konkursbegæringer baseret på omstødelseskrav	106-2012

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

15

09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejgaver og boafgift	4253-5095
12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
16.04.2012	Landsretten ophæver skifterettens kendelse om boafgift og hjemviser sagen til ny beregning	617-709
14.10.2011	Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald	6658-7997
16.09.2011	Sag om forældremyndighed afvist grundet manglende international kompetence	3519-4186
17.09.2010	Kendelse om stadfæstelse af byrettens afgørelse vedrørende behandling af skilsmisssag i Danmark	4668-5605
19.08.2010	Stadfæstelse af kendelse om henvisning af sag om barnets bopæl til rette retskreds	4407-5288
07.06.2010	Kendelse om kompetence til at pådømme modkrav i konkursbo	4776-5748
12.03.2010	Landsrettens kendelse om midlertidig forældremyndighed - International kompetence og litispendens	3520-4187
12.12.2008	Kendelse om værneting - stedlig kompetence vs. saglig kompetence	6494-7793
28.08.2008	Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller	6151-7369
27.06.2008	Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	3334-3965
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020
14.02.2008	Landsretten afviser vederlagskrav grundet manglende kompetence hos de almindelige domstole	7259-8755

04.01.2008 Landsrettens kendelse om forældremyndighed: Afgørelse om international kompetence 7293-8792

BYRETTE · FØRSTE INSTANS 6

08.02.2024 Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg 9442-10977

15.06.2018 Børnebortførelse og ophævelse af fælles forældremyndighed 988-1190

12.07.2013 Børnebortførelse: Tilbagegivelse af børn til USA efter ophold i Danmark 460-534

26.04.2011 Sag om international kompetence i forældremyndighedssag 3495-4161

26.01.2011 Byret afviste forældremyndighedssag på grund af manglende international kompetence efter barnets flytning fra Algeriet 2986-3533

12.03.2010 Afgørelse om behandlingssted for skilsmisssag 4587-5509

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 3

13.12.2024 Tvist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød park-5095

07.06.2024 Manglende gyldig p-tilladelse som følge af ulæselig datoangivelse på gæstekort park-4161

02.05.2019 Manglende synlig p-billet i forrude trods korrekt indløsning af gratisbillet park-1190

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om skifte af dødsboer (Betænkning nr. 1270)

nr. 1270 · 1994 · Justitsministeriet